

the post-war period. Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Series "Economics", 2023. 10(3), 33-40. doi: 10.52566/msu-econ3.2023.33.

2. Крамський С.О., Дарушин О.В., Захарченко О.В. Контент-аналіз логістичного проекту міжнародного товароруху на прикладі інтермодальних перевезень. Збірник наук. праць. "Управління розвитком складних систем". Київ: КНУБА. 2023 – №3(55). С.61-68.

3. Kramskiy S.O., Labunets I.Yu. Conceptual provisions of the formation of cargo flows of maritime transport of Ukraine in the security measure in the post-war period. «Економічні інновації». Одеса: ДУ ІРЕЕД НАНУ, 2023. Т.25. №4(89). С.68-78.

РОЛЬ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

С. Г. ТУРЧІНА, к.е.н., доцент

*В. В. АЗАРОВ, здобувач наукового ступеня доктор філософії
Сумський національний аграрний університет*

У умовах динамічного розвитку високих технологій і жорсткої конкуренції особливого значення набуває інтелектуальний капітал. Він є основним ресурсом для забезпечення конкурентоспроможності будь-якого господарюючого суб'єкта. Використання потенціалу інтелектуального капіталу здатне забезпечити проривний економічний розвиток як на рівні підприємств так і на рівні держави [1].

Інтелектуальний капітал – це перш за все люди та знання, якими вони володіють, а також їх навички і все те, що допомагає ефективно використовувати ці знання та навички, збірне поняття для визначення нематеріальних цінностей, котрі об'єктивно підвищують ринкову вартість компанії. В цьому значенні інтелектуальний капітал включає кваліфіковану, зібрану разом робочу силу і контракти з провідними спеціалістами (людський капітал); інтелектуальну власність, інформаційні ресурси, локальні мережі (організаційний капітал); відносини з клієнтами, широко відомі товарні знаки тощо (клієнтський капітал) [2].

Варто відмітити, що більшість сучасних українських керівників підприємств розуміють значущість інтелектуального капіталу, як джерела формування вартості компанії. Практика доводить, що іноді, маючи незначні фінансові засоби, при залученні та правильному використанні інтелектуальних ресурсів, компанія цілком здатна досягати успіху на ринку.

Однак, доводиться констатувати, що війна на території України завдала значних втрат національному інтелектуальному капіталу та науково-технічному потенціалу. Велика частка висококваліфікованих кадрів вимушено мігрувала за кордон, також у цьому зв'язку, спостерігається зміна виду діяльності, фіксується суттєве зниження рівню трансформації інтелектуального потенціалу у виробництво.

Тому, для того щоб підприємство вважалось конкурентоспроможним та мало можливості розвивати власні ресурси, йому, на думку науковців [1], слід

розробляти та реалізовувати стратегію управління інтелектуальним капіталом. Основною метою якої має бути підвищення ефективності створення та реалізації всіх наявних інтелектуальних ресурсів підприємства. Вчені та практики виділяють сім стратегій, які, на їхню думку, є базовими для формування та використання інтелектуального капіталу в підприємстві.

Таблиця 1 - Стратегії управління інтелектуального капіталу в підприємстві

Перша стратегія	Формує та застосовує знання в рамках індивідуальних компетенцій. Завдяки навчанню та формуванню корпоративної культури можливий розвиток індивідуальних навичок співробітників.
Друга стратегія	Формує та застосовує знання у внутрішній структурі. Завдяки обміну знаннями всередині організації створюється можливість підвищувати конкурентоспроможність підприємства. До елементів внутрішньої структури належать ІТ- системи, бази даних, авторські права, патенти, ноу-хау, ліцензії тощо.
Третя стратегія	Формує та застосовує знання у зовнішній структурі. Метою цієї стратегії є створення ефективних зовнішніх зв'язків підприємства, що сприятиме зростанню конкурентоспроможності.
Четверта стратегія	Спрямована на обмін знаннями між індивідуальними навичками співробітників та зовнішньою структурою підприємства. Метою цієї стратегії є підвищення компетенції персоналу.
П'ята стратегія	Спрямована на обмін знаннями між індивідуальною компетенцією та внутрішньою структурою. У цій стратегії індивідуальні знання передаються у внутрішні системи компанії та консолідуються для широкого використання іншими співробітниками.
Шоста стратегія	Спрямована на обмін знаннями між елементами зовнішньої та внутрішньої структури. Метою цієї стратегії є переміщення знань з галузі в якій знаходяться зовнішні партнери, у внутрішньокорпоративну сферу. В рамках цієї стратегії відбувається постійна взаємодія зі споживачами.
Сьома стратегія	Розрахована на циркуляцію знань одночасно між усіма видами інтелектуального капіталу.

Таким чином, сім представлених основних стратегій управління інтелектуальним капіталом враховують структурні компоненти інтелектуального капіталу, їх взаємодію та взаємопроникнення один в одного, спрямовані на обмін знаннями, прагненням примножити ці знання та на ефективний перерозподіл знань в інтелектуальному капіталі. Вони визначають вектор успішного стратегічного розвитку організації, створюючи систему її стійких конкурентних переваг.

Список використаних джерел:

1. Собко О. Інтелектуальний капітал підприємства: концептуалізація – функціонування – розвиток: монографія / Ольга Собко. Тернопіль: Крок. 2014. 360 с.
2. Шпак Н. О. Економічна стабільність суб'єктів господарювання в умовах хаотичного розвитку національної економіки / Нестор Омелянович Шпак, Ольга Володимирівна Пирог, Марія Ігорівна Романишин; [монографія]. – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2015. – 285 с.